

בעזרת השם יתברך

וועד העירוב

165 - 1 עמוד

מכתב עידוד להרה"ג ר' אשר
אנשיל קרויס זצ"ל
רב דק"ק ראצפערד

מהרה"ג ר'

אהרן ווידער

שליט"א

אב"ד דק"ק לינץ

ודומ"ץ צאנז

קלויזנבורג

אהרן ויעדער
אב"ד לינץ צ"ו
רומ"ץ דקהל קלוזענבורג
ברוקלין, נ"י.

לכבוד יידי הרה"ג בנש"ק חוטר מגזע אראלים ותרשישים, מעז ומגדל,
עוסק בצרכי ציבור כאמונה ובפרט בקדושת השבת בעניני תיקון עירובין וכו'
כש"ת מה"ר אשר אנשיל קרוי אבד"ק ראצפערט יצ"א.

ברבד תיקון עירובין שיוכלו לטלטל ע"י העירוב שלא יבשלו בחילול
שבת, כבר הודה לנו הגאון החתם סופר ז"ל כחשבותיו או"ח סימן צ"ט שראוי
ונכון לכל קהל עם ישראל בכל מקומות מרשבותיהם בתיקונים וכו' שלא יבשלו
דוב ההמוץ עם בהוצאה מרשות לרשות ביום שבת קודש וכו' ואיסור הוצאה
מ"ה ל"ה או בהיפך הוא מאותן המלאכות שהעובר עליה הוא מומר לכל
התורה כולה ע"ש, ומה שנלע"ד להעיד קצת ברבד חרש בענין זה, כטור סימן
שצ"ה כתב רמזו לחזור אחר עירוב בין אחר עירובי חצרות בין אחר שתופי
מבואות, ובכ"ז הביא מהמורבני עירובין ס"ח דהביא ראי' מדאמר מבואה
דדיידא בה תרי גברי כרכנן להוי בלא עירוב וטעמא רבה איכא דלא לייתו לדי
איסור לאפוקי ולעיוולא באיסור וכן כתב בהגהות בפ"א מה' עירובין ע"כ, וכן
העתיק הרב כש"ע סימן שס"ו סעיף י"ח טעם זו כדי שלא לבא לטלטל באיסור
ע"ש, והנה באמת המרדכי לא כירא ליה הא מלתא רמזו לחזור אחר עירוב
אליבא דכו"ע רכתב שם לתרץ קושיית התוס' עירובין ס"ח הג"ל כ"ה תניא אין
משתתפין באוצר וא"ח ואכ"י ככ"ש, דהא ככ"ש מסיק ליה והתוס' תירצו שם
דיש לומר דאכ"י ס"ל דב"ש ובי"ה לא נחלקו בדבר זה, וכשם ר"י תירץ דאכ"י
הוה מוקים לכולהו אליכ"י ע"ש, ח"ל המרדכי ואפשר היה לדחות עצמו כי לא
היה חושש כל כך לערב ולא סבירא ליה שיש מצוה בדבר וכו' ע"ש אבל כאמת
עכ"פ מרהתוס' לא נתחו לתרץ כן ש"מ דסבירא ליה דאין משתתפין באוצר
ולכך לא עירב, אבל סבירא ליה גם לאכ"י רמזו לערב וכן איסוף להלכתא
כש"ע סימן שס"ו סעיף י"ג רמזו לערב.

ולכאורה נראה ראייה מפורשת לסבדא זו דמצוה לערב כדי שלא יבא
לטלטל באיסור כסברת התוס' עירובין ס"ח הג"ל והג"מ והכ"י, מהא דפ"ב
דכ"ה רף ט"ז ע"כ שהביא החשב"ץ ח"כ סימן ל"ז (ע"י בנומקי או"ח סימן
שצ"ד שהביא רב"י החשב"ץ הג"ל וכתב שהכרכי יוסף הביאו גם כן, וכתב

בדברי החשב"ץ הג"ל מקור להגה"ק מהרצ"א מדיטכ ע"ש מה שהביא גם כן
מהאר"י הק' כמו שהוא כשעה"כ ע"ש) גבי הא דאמר רב תחלת הוראה דהאי
צורכא מדרכנן לקלקולא ע"ש דמכח זה הביא החשב"ץ ראייה לדרכיו דזכות
גדולה הוא, ומאן רמודי לאיסורא הוי לקלקולא משום דמתקלקלו בה רבים
וכאים לטלטל בלא עירוב ע"ש אבל לכאורה צ"כ דלמה לנו למיחש כול"י האי
להני דעבדי איסורא ויטלטלו בלא עירוב, ואטו ברשיעי עסקין, אבל כאמת
ברשיי כיצה דף ט"ז ע"כ הג"ל כ"ה כיון דמקלקלו בה רבים כתב רש"י וכו'
ומטלטלין בלא עירוב, ע"כ, הרי דעיקר החשש לסכנת רש"י הוא משום הרבים
שיבחו ויטלטלו בלא עירוב, והנה כתוס' במס' שבת י"א כ"ה שמה ישכח
ויצא כתבו ראליבא דרבא דלא גזיין גזידא לגזירה, אין לפרש שמה ישכח
המחט דהא אפילו ישכח ליכא איסורא דאורייתא, וכתב על זה כתובת רע"א
סימן ח' רמבאר מדבריהם דלאכ"י רגוד גזירה לגזירה הוי נחא דמתעסק הוא
עכ"פ דביבן ובפשיטו חמוה איך שייך דאסור חז"ל מתעסק הא לא ידע שעושה
כן ולא ידע ענין יאסור חכמים לעשות כן כיון דלא ידע כלל שעושה מלאכה זו
הא לא ידע כלל שיש עליו איסור דרבנן.

ונראה לתרץ קושייתו על פי מה שהעלה הגאון האדיר בשו"ת צפנת פנח
דדיונסק ח"כ סימן כ"ב וכצ"ע עה"ת פרשת השא על המכילתא רכל המשמר
את השבת באילו עשה את השבת, רבשבת י"ב איתא תניא חנניא אומר חייב
אדם למשמש בגריו ע"ש עם חשיכה שמה ישכח ויצא, דאם לא משמש ומצא
לא הוה גרר מתעסק רק עבר כשוגג וככ"מ שנאמר שמירה צריך לעשות כל
הפעולות שהדבר יתקיים וכמו כן גבי חמץ שנאמר ושמרתם, אם לא בהך עבר
כשוגג וזה הגדר דשומרי שבת שיראו לעשות פעולות שלא יהא חילול שבת
ולא מחמת האדם שלא יעבור רק שלא יהא השבת מחולל זה כאילו עשאו
לשבת ע"ש, ולפי"ז שפ"ד מתוך תמיהת הגרע"א ז"ל דלאחר שחקנו חכמים
דלא יצא החייט במחטו סמוך לחשיכה שמה ישכח ויצא, אם לא עשה חקנת
חכמים ויצא סמוך לחשיכה ושכח אח"כ לא הוה מתעסק רק עבר כשוגג.

ובזה יש לפרש גם כן לשון הגמרא שבת י"ב הג"ל על הא דתנניא
דימשמש אדם בגריו ע"ש עם חשיכה אמר רב יוסף הל' רבתי לשבת, דלכאורה
מה הוסיף לנו רב יוסף על הכרייתא, אך לפי הג"ל בא רב יוסף להטעים טעמא
דחנניא דהוא הלכה משום שהבת לא יתחלל, וזה להלכתא רבתי לשבת שהגם
שהאדם לא עבר אם שכח והוציא, אך משום שמירה לשבת חייב למשמש, ואם
לא משמש הוה עבר כשוגג, ובהו י"ל טעם התוס' עירובין ס"ח דלא רצו לומר

דאכיי סוכר ראין מצוה לערב, דבאמת אביי כאן כשבת י"א הנ"ל סוכר דגם גזדין גזירה לגזירה בכה"ג אף דלא הוי מלאכת מחשבת, בודאי לא יקיל בעירוב, הגם שאין חשש רק שמא ישכח וברשיי ביצה ט"ז הנ"ל אעפ"כ בכה"ג הוה ג"כ חילול להשבת ולא הוה בכלל המשמר את השבת.

וכוה י"ל הטעם רמצינו בכמה דוכתי בשבת השומר או המשמר את השבת דהוא על הכונה הנזכר ששומר את השבת שלא יחלל, וזה ג"כ הכונה כהלכתו היינו ההלכה של שבת וכנ"ל וכזה י"ל ג"כ הא דאמרינן עירובין — כ"א דבשעה שתקן שלמה עירובין יצחה כח קול אם חכם בני ישמח לבי גם אני, דבתיקון עירובין הוא שמהה גדול כביכול לגבי הקב"ה, שגם השבת לא יחלל עיי"ו, ולא יזי בלבד תקן שלמה שהארם לא יעבור עבירה, אלא גם שהשבת שהוא ערות להקב"ה לא יחלל, עכ"פ לפי הנ"ל י"ל דמצוה תיקון עירובין הוא משום גדר שמירת שבת וכדברי הצפנת פענח הנ"ל דאם יש תיקון ע"י עירובין, ואם אינו עושה איסור גם אם שוכח לא הוה גדר מתעסק רק עבירה בשוגג וברשיי ביצה ט"ז הנ"ל לכן כרי שלא יכשלו באיסור הוצאה דשכחו טובא שכ"כ אנשים שוכחים בשבת חפץ אצלם כבגדיהם, בודאי מחזיבים לתקן מטעם שמירת שבת שלא יכשלו כזה וגם יתוקן עיי"ו שלא יהיה מכשול לאלו המאחרים ביום ע"ש"ק, שלא יכשלו בהוצאה מרשות לרשות בספק פלוגתא דרבוחתא, וגם ימנע בזה שלא יהיו מוכרחים לטלטל החינוק עיי"ו עכ"פ ביום ע"ש"ק מרשות לרשות, מביתם לביהכ"נ לאותם שנוהגין כן, וגם יוכלו לזכות בזה לאנשים זקנים וחולים ח"ו שאינם יכולין להלוך בדגליהם, רק מוליכין אותם ככסא גלגלים, שיש בזה עקולי ופשוטי, או להחיר עיי"ו עכ"פ בשבת להוליכם לבית הכנסת להתפלל בציבור ולשמרע בקריאת התורה, ובודאי יהיה על ידי זה ממוזכי הרבים.

ומזה שחששו שאולי מזה יבאו להחיר במקומות שאי אפשר לתקן, עיי"ו בשלחן ערוך התניא סימן ער"ה לענין ללמוד אצל גר שעוה לעת הצורך כהטורי זה, אבל לא מטעמי רק משום שהרבר ידוע שאין לנו לחדש גזירות חדשות שלא מצינו כש"ס שלא להוסיף על דברי חז"ל, ולפי דבריו כתב גם כן כשאלות ותשובות מהרש"ג מהגאון מסעמיהאלי ז"ל להחיר ללמוד אצל הגר הלעקטער, ולא חיישינן שמא יגע חוטי חשמל זה בזה דהוא כעין גזירת הטיי רמכל מקום אינו רומה לנר של שמן שנעשה עליו הגזירה ע"ש.

לכן לענ"ד יש מצוה וזכות הרבים לתיקון עירובין, ואפשר להמליץ בזה בהפסוק שומר מצוה לא ידע דבר רע, דאם הוא שומר המצוה שהמצוה תוכל להתקיים, בודאי לא ידע דבר רע, דלא יצא ח"ו שום מכשול מתחת ידו אך ורק טוב וחסד יסוככהו.

אהרן וייערער